

Behovsinspel ”Uppdatering och tillgängliggörande av kunskap inom animalieproduktionen”

Utmaningar

Det finns idag mycket kunskapsmaterial inom animalieproduktionen framtagen av rådgivningsorganisationerna själva eller med stöd av olika typer av finansiering. Kunskapen finns spridd på olika typer av hemsidor och i olika format. Grundmaterialet är ofta mycket bra och användbart, men kan i många fall sakna fortsatt finansiering och ansvarig för uppdatering. Materialen behöver i vissa fall även anpassas för att möta behoven för en konkurrenskraftig, produktiv och lönsam animalieproduktion. Bakgrunden till detta beror i de flesta fall på att när projektmedel tagit slut, finns inte resurserna för att kontinuerligt gå igenom och eventuellt uppdatera kunskapen.

Ytterligare en utmaning är att behovet av kontinuerlig kompetensutveckling för rådgivare i linje med aktuell forskning och kunskap. Rådgivare behöver kostnadstäckning för sin tid och har därför inte alltid möjlighet att avsätta timmar och fördjupa sig i ett ämne och på så sätt uppdatera sig om det senaste inom ett kunskapsområde och uppdatera materialet. Befintliga kunskapsmaterial som redan tagits fram inom animalieproduktionen behöver utvecklas för att kunna möjliggöra att den fortsatt är aktuell, relevant och tillgänglig för lantbrukare och rådgivare. Om resurser saknas för att regelbundet göra dessa uppdateringar på framtaget material, kan detta leda till att viktig kunskap riskerar att bli inaktuell och i förlängningen till en svagare kompetensutveckling inom både rådgivar- och lantbrukarkåren. Detta påverkar både lantbrukarnas möjligheter att fatta informerade beslut och rådgivarnas möjligheter att inneha spjutspetskompetens inom sina respektive specialistområden.

Förväntad effekt av att adressera utmaningarna

Genom att uppdatera och tillgängliggöra kunskap får både rådgivarna och lantbrukarna bättre förutsättningar att använda kunskap på ett sätt som gynnar produktionen, hållbarheten och branschens utveckling.

Omvärldsbevakning

En snabb teknikutveckling och nya forskningsrön ställer höga krav på rådgivare att hålla sig uppdaterade. Genom dialog med rådgivningsorganisationer och analys av befintliga kunskapsresurser har det framkommit att många rådgivare saknar tid och resurser för att fördjupa sig i aktuella ämnen. Detta medför att delar av rådgivningen riskerar att bygga på inaktuell information.

Kunskapsnav Animalieproduktion

Besöksadress

RISE
Ultunaallén 4
756 51 Uppsala

Besöksadress

RISE
Ideon, Beta 5
Scheelevägen 17, Lund

info@animalienavet.se
www.animalienavet.se

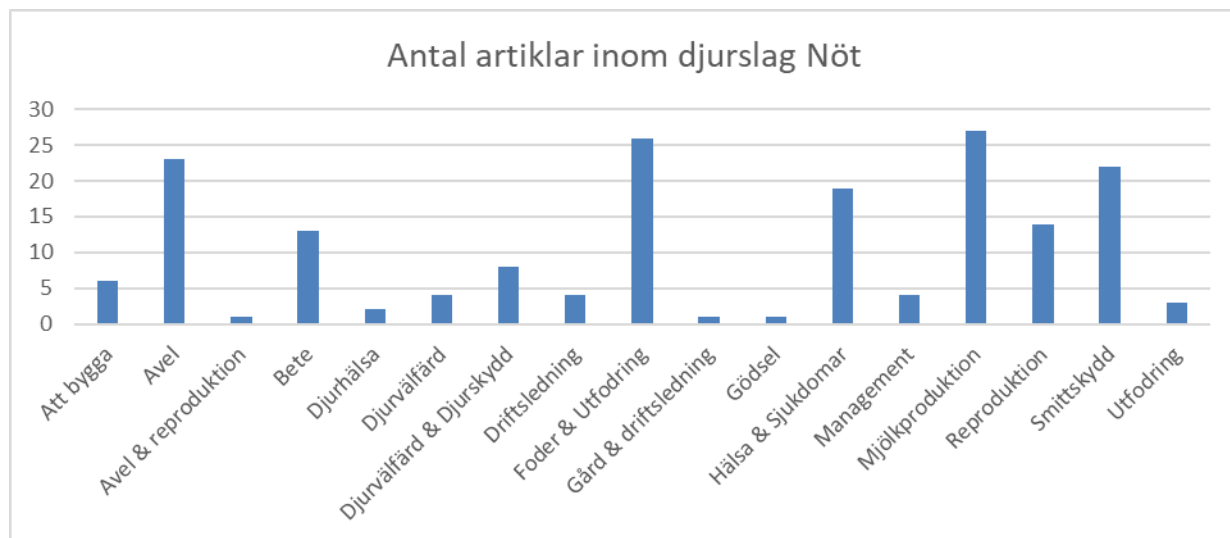
ANIMALIEPRODUKTION

Kunskapsnav Animalieproduktion gjorde i november 2023 en analys av några av de hemsidor och kunskapsportaler som finns idag. Rapporten fås från navet på begäran.

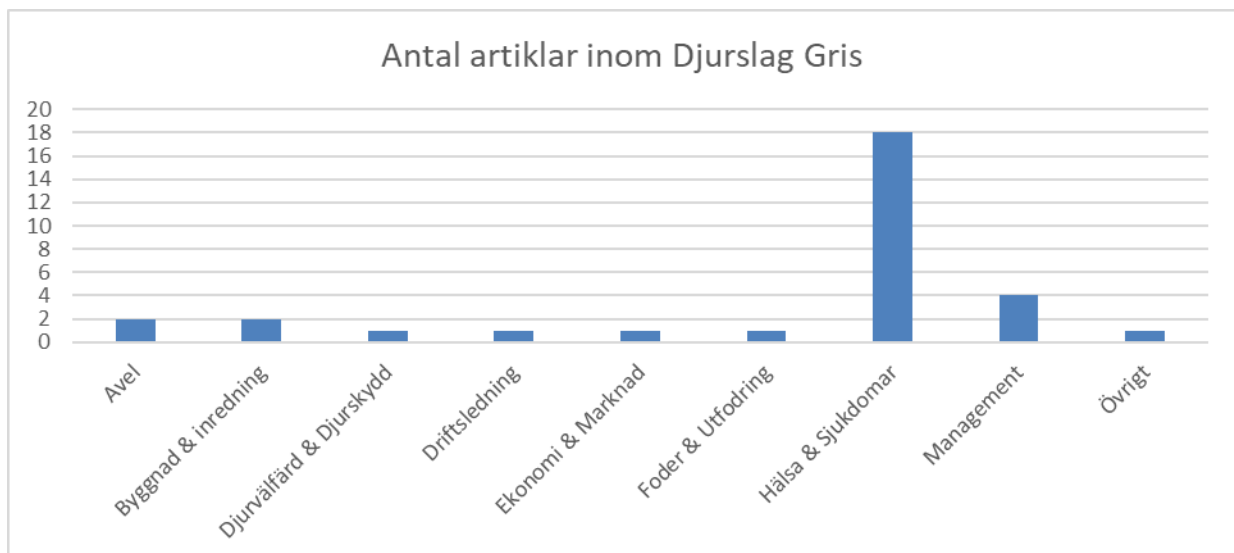
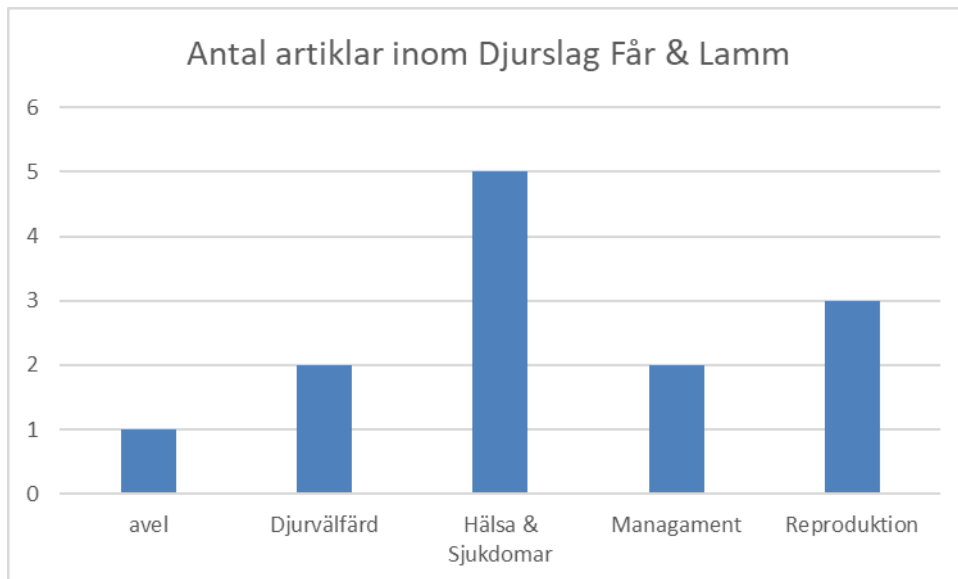
Rapporten analyserar befintliga webbsidor och kunskapsportaler inom området animalieproduktion. Analysen omfattar 12 nationella och internationella webbplatser, däribland Växas hemsida, Kalvportalen, Hushållningssällskapet och Gård- och djurhälsans hemsida. Varje sida har utvärderats baserat på funktioner, innehåll och hantering av information. Analysen visar att det finns ett omfattande och värdefullt kunskapsmaterial, men med utmaningar såsom inaktuell information, bristande kvalitetssäkring och otydlig struktur. Slutsatsen är att det finns ett stort behov av att samla kunskapen, strukturera, uppdatera och långsiktigt tillgängligt på ett sätt som stärker kopplingen mellan forskning och praktik inom animalieproduktion.

Utöver navets egen rapport har navet låtit flera rådgivningsorganisationer (Växa, Gård och Djurhälsan, Hushållningssällskapet) göra en inventering av sina kunskapssidor, portaler och övrigt faktamaterial. Inventeringen bekräftar bilden av att det finns mycket bra material av varierande omfattning och områden. I många fall behöver den uppdateras och saknar kontinuerlig finansiering. Behovet och betydelsen av kompetenshöjande insatser ytterligare tydliggjordes i samband med den genomförda inventeringen.

Ämnena täcker produktionsgrenarna gris, lamm, nötkött och mjölk med tyngdpunkt i mjölkproduktionen. Ägg och matfågel ingick inte i inventeringen, men navet gör bedömningen att det även för dessa produktionsinriktningar kan finnas material som behöver uppdateras och tillgängliggöras. Över 300 artiklar fanns totalt i inventeringen men några har sållats bort på grund av dubletter eller då det saknats tillräcklig relevans. Avel samt foder och utfodring utgör en majoritet av innehållet vilket speglar betydelsen av kunskap inom dessa områden. Andra områden som finns med i inventeringen är hälsa, djurvälstånd och smittskydd.

ANIMALIEPRODUKTION

För nötköttproduktion finns material som täcker ämnesområden såsom djurhälsa, framförallt förebyggande arbete, klövvård och smittskydd. Det finns också material inom foder och utfodring, med ämnen som bete, hullbedömning och tillväxt. Inom reproduktion och avel finns material som behandlar fruktsamhet, inkalvningsålder, avelstjurar samt avelsvärden och slaktkroppsegenskaper.

För ungnöt och kalvar har inventeringen identifierat relevant material kring djurvälstånd och beteenden. Inom foder och utfodring finns kunskap om råmjölk, tillväxt och utfodringsteknik. Det finns även material inom hälsa och sjukdomar, där materialet omfattar områden som parasiter, kalvsjukdomar och smittskydd.

Mjolkproduktion är den produktionsgrenen med störst mängd material, som bland annat sträcker över ämnesområden från avel till foder och djurvälstånd. Inventeringen visar att det finns ganska mycket material inom områden som avelsmetodik och hållbarhetsmål, men att vissa aspekter av materialet inte längre är helt aktuella. Inom mjolkproduktion täcks ämnen som mjölkhygien och tekniska lösningar väl, men inventeringen pekar på att vissa delar, som rutiner för mjölkning och sinläggning, skulle kunna uppdateras. Foder och utfodring är också ett väl omskrivet område, men materialet behöver uppdateras.

ANIMALIEPRODUKTION

med hänsyn till dagens djurmateriel och fokus på fodereffektivitet och miljömässig hållbarhet. Inom Hälsa och sjukdomar finns en del material om juverhälsa och klövvård.

För nötkreatur generellt identifierar inventeringen användbart material inom områden som djurskydd, arbetsmiljö och smittskydd. Även betesstrategier är väl täckta, men flera delar av materialet behöver uppdateras för att bättre spegla de senaste insikterna om värmestress och klimatpåverkan.

För får och lamm täcker materialet främst hälsa och sjukdomar, med fokus på klövhälsa, hullbedömning och parasitkontroll. Inom djurvelfärd finns innehåll om smärthantering och grundläggande välfärd. Avel berör planering och avelsstrategier för hållbar produktion. Management behandlar inköp av djur och avlivning, medan reproduktion omfattar dräktighet, lamning och hantering av missbildningar.

Inom grisproduktion är hälsa och sjukdomar det mest omfattande området, med material om klövvård, bogsår och förebyggande infektioner. Smittskydd belyser rutiner och skadedjurskontroll. Foder och utfodring täcker optimering av råmjölk och fodereffektivitet. Avelsstrategier berör långsiktig produktivitet och inom management finns fokus på digivning, avvänjning och slaktplanering. Stallmiljö, beteenden och produktivitet är andra viktiga delar där materialet belyser djurflöden och hållbarhet i produktionen.

Sammanfattningsvis visar inventeringen att det finns en omfattande och användbar kunskapsbas inom svensk animalieproduktion. Materialet täcker en rad centrala ämnesområden och fungerar i många fall som en stark grund för rådgivning och arbete inom branschen. Samtidigt framgår det att många delar av materialet är i behov av uppdatering för att reflektera den senaste forskningen, nya produktionsutmaningar och förändrade förutsättningar i branschen. Detta understryker behovet av en samlad insats för att tillgängliggöra och kvalitetssäkra kunskapen.

Vidare har navets analysgrupper för Mjölkproduktion, Nötköttproduktion och Lammproduktion inkommit med behovsinspel kring ett stort behov av uppdatering av utfodringsrekommendationerna för idisslare. Fodertabeller för idisslare utgör den svenska officiella utfodringsnormen för alla idisslare och har varit en central referens för rådgivning och beräkningar inom lantbruket i flera decennier. Den senaste tryckta versionen publicerades 2003, och en mindre uppdatering skedde online 2022. Dock är normerna fortfarande huvudsakligen baserade på data från 1970- och 1990-talet, vilket innebär att de inte längre helt överensstämmer med dagens förutsättningar och forskning.

Under de senaste åren har nya metoder och beräkningsmodeller utvecklats, bland annat genom NorFor-systemet och andra internationella program. Trots detta är utfodringsrekommendationerna fortfarande en av de mest använda referenserna inom svensk utfodringsrådgivning. Därför finns ett växande behov av att uppdatera och modernisera innehållet för att bättre spegla dagens djurmateriel och fodermedel.

Materialets omfattning

Materialet i inventeringen representerar flera ämnesområden och format såsom: skrivet material i text, checklistor, film, podd och grafiska element. Med utgångspunkt i den genomförda inventeringen, har följande uppskattning gjorts över fördelning av resurser till ämnesområden, teman och förväntad arbetstid:

Nötköttsproduktion (totalt 3250 timmar)**Hälsa & Sjukdomar (500 timmar)**

- Förebyggande arbete, sjukdomar
- Klövvård
- Smittskydd

Foder & Utfodring (700 timmar)

- Utfodring, foder, bete, hull, tillväxt

Reproduktion (400 timmar)

- Fruksamhet, könsmognad
- Inkalvningsålder
- Betäckning
- Rekrytering
- Avelstjur, tjurbesiktning, spermaprov

Avel (200 timmar)

- Avelsvärden, tillväxtegenskaper, kalvningsegenskaper, slaktkroppsegenskaper
- Avelsvärdering, avelsmål, delindex, totalindex, produktionsindex, modersindex, födelseindex

Bete (300 timmar)

- Bete, rotationsbete, betesstrategi, betesplanering, betessläpp, betesfröblandningar
- Värmestress, solinstrålning, skugga, giftiga växter
- Vatten, mineraler

Management (300 timmar)

- Slaktrésultat
- Inhysning
- Strömedel

Djurvälfärd & Djurskydd (150 timmar)

- Beteende
- Stödmaterial kring kontroll och lagstiftning

Arbetsmiljö (200 timmar)

- Djurhantering, rutiner

ANIMALIEPRODUKTION**Ungdjur Hälsa och foder (500 timmar)**

- Dikalv, råmjölk, utfodring, avvänjning, bete
- Tillväxt, tillväxttapp, tillväxtperioder
- Slaktmognad
- Kalvsjukdomar, lunginflammation, diarré, selen-/e-vitaminbrist, klövvård, parasiter

Mjolkproduktion (totalt 4600 timmar)**Avel (600 timmar)**

- Avelsvärden, metodik, beräkningar, avelsmål
- Avelsvärdering, nordisk och internationell samverkan, urval, avelsframsteg
- Ekonomiskt värde, foder
- Härstamningsverifiering, genomiska avelsvärden, hornstatus, monogena egenskaper
- Kalvningsegenskaper, slaktkroppsegenskaper, tillväxt
- Klövhälsa, index
- Mjölkkavkastning, proteinhalt, fetthalt, rasegenskaper
- Produktion, funktionella och hälsoegenskaper, honlig fruktsamhet, överlevnad, mjölkbarhet och lynne, exteriör, fodereffektivitet
- Rekrytering, hållbarhet, klimatpåverkan

Mjolkproduktion (600 timmar)

- AMS, kotrafik
- Rutiner
- Mjölkkavkastning, laktationskurva
- Mjölknings teknik, mjölkkvalitet, mjölknings teknik, mjölkningsanläggning, diskning, hygien, mjölk tank, egenkontroll, hygien
- Celltal
- Branschriktlinjer
- Sinläggning och sintid

Djurvälfärd & Djurskydd (350 timmar)

- Kadaver, skötsel, hållbarhet, uppföljning

ANIMALIEPRODUKTION

- Resningsbeteende, liggbåsutformning
- Inhysning
- Strömedel
- Inför slakt

Foder & Utfodring (800 timmar)

- Fodermedel, foderbrist, torka
- Hygienisk kvalitet i ensilage
- Fodereffektivitet, foderstat, fodervärdering
- Närproducerat foder, proteinfoder, soja, raps, åkerböna, ärtor, torkad drank, vallfoder, helsäd,
- Näringsförsörjning
- Proteineffektivitet
- Provtagning, analys, ts-halt, foderkvalitet
- Digestionssystemet: anatomi, ämnesomsättning

Hälsa & Sjukdomar (650 timmar)

- BHB, urea, hypokalcemi/kramper
- Juverhälsa, mastit
- Smittskydd
- Hälta
- Klövar: anatomi, förebyggande arbete, verkning, behandling, klövbad, klövskador, klossning, bandage
- Parasiter, magtarmparasiter, lungmask, leverflundra, flugor, avmaskning, träckprov
- Termoresistenta bakterier
- Salmonella: symtom, smittspridning, förebyggande åtgärder
- Mycoplasma, Blåtunga, virus
- Juverhälsa

Management (500 timmar)

ANIMALIEPRODUKTION

- Skötsel, stressfri hantering
- Hull
- Inhysning, stallmiljö
- Slakt

Reproduktion (300 timmar)

- Kalvning, kalvningskomplikationer, kalvningshjälp
- Inseminering, semin, brunstkontroll, dräktighet
- Rekryteringsprocent, kalvningsintervall
- Fruktsamhetsstörningar
- Reproduktionseffektivitet

Bete (300 timmar)

- Bete, produktionsbete, rotationsbete, betesstrategi, betesplanering, betessläpp
- Betesfröblandningar
- Värmestress, solinstrålning, skugga
- Giftiga växter

Ungdjur (500 timmar) Hälsa och foder

- Råmjölk, utfodring, avvänjning
- Utfodring och tillväxt, tillväxttapp, tillväxtperioder
- Förebyggande djurhälsoarbete
- Inkalvningsålder

Får och lamm (totalt 800 timmar)**Avel (50 timmar)**

- Avelsplanering

Hälsa & sjukdomar (200 timmar)

- Klövhälsa
- Hull

ANIMALIEPRODUKTION

- Parasiter

Djurvälfärd (300 timmar)

- Smärta
- Grundläggande djurvälfärd

Management (150 timmar)

- Att köpa får
- Avlivning

Reproduktion (100 timmar)

- Dräktighet
- Lamning
- Missbildningar

Gris (totalt 880 timmar)**Avel (40 timmar)**

- Reproduktionsfysiologi
- Management – rutiner, avel
- Avelsstrategier
- Rekrytering

Smittskydd (40 timmar)

- Förebyggande arbete
- Smittskyddsrutiner
- Internt smittskydd
- Skadedjurskontroll

Hälsa & Sjukdomar (160 timmar)

- Klövvård
- Hälsa
- Bogsår
- Juver

ANIMALIEPRODUKTION

- Vaccinationer
- Järn
- Smågrisdiarré
- Diarré i samband med avvänjning
- Navelbråck
- Svansskador
- Grisningsfeber
- Leder och benproblem
- Antibiotikaanvändning
- Luftvägsinfektioner
- Missbildningar

Foder och utfodring (160 timmar)

- Foderråvaror
- Biprodukter
- Foderjustering
- Fodersystem inklusive rengöring
- Foderhygien
- Utfodringskurvor/ strategier för olika djurkategorier
- Råmjölk
- Fodereffektivitet
- Fiber i foderstaten
- Strömedel

Management (160 timmar)

- Digivning
- Kullutjämning
- Skiftesdigivning
- Kastrering/ immunokastrering/ galtuppfödning
- Märkning av djur

ANIMALIEPRODUKTION

- Avlivning
- Fruktksamhet
- Avvänjning
- Slaktplanering
- Hull
- Smågrisdödlighet
- Djurflödesplanering
- Rutiner inför slakt

Fysiologi (40 timmar)

- Tillväxt – olika djurkategorier
- Slaktutbyte (faktorer som påverkar)
- Köttkvalité (faktorer som påverkar)

Beteende och påverkan på produktion (80 timmar)

- Gödslingsbeteende
- Liggbeteende
- Svansbitning
- Gruppbeteende
- Stress

Stall (80 timmar)

- Utformning av olika boxtyper i olika djurkategorier
- Boxtemperatures effekt på produktionen

Produktivitet (120 timmar)

- Suggans produktivitet och hållbarhet
- Hantering av smågrisar
- Avvänningsålder (påverkan på produktion)
- Fler avvanda grisar

- Effektivitet i slaktgrisproduktion
- Utslaktningsmodeller

Matfågel och ägg (1 miljon)

- Hälsa & sjukdomar
- Djurvälstånd
- Management
- Foder och utfodring
- Smittskydd

Uppdatering av utfodringsrekommendationer, näringsbehov och fodertabeller för nötkreatur (5 miljoner)

Normberäkningar

- Anpassning av normer till dagens djurmaterial och utfodringsstrategier med nya ekvationer för alla djurkategorier
- Uppdaterade tabeller hos växande nötkreatur och lamm
- Revidering av dikonormen med värden för fiberrika foder
- Analyser av nya data för nöt, får och get och raser och kön inom varje djurslag
- Korrigering av rasfaktorer baserat på nya analyser
- Riktlinjer för konsumtionsförmåga för alla djurkategorier, (kg ts, NDF)
- Uppdaterade fodertabellvärden